

DEBATT

Delta på våre debattarenaer i papiravisen og på h-avis.no/debatt. Du kan også sende inn debattinnlegg via denne nettsiden. Tlf. 52 72 00 00

Adresse:

Debatt, Haugesunds Avis,
Postboks 2024, 5504 Haugesund
Epost: debatt@h-avis.no

Haugesunds Avis

- Skriv kort og poengtert.
- Vanlige innlegg, maks 350 ord. Kronikker, maks 550 ord (3000 tegn)
- Innlegg må undertegnes med fullt navn. Oppgi adresse og telefonnummer.
- Haugesunds Avis forbeholder seg retten til å forkorte/redigere innlegg.

Kompetanse – er det så nøye?

Kronikk

LIV REIDUN GRIMSTVEDT
Rektor,
Høgskolen Stord/Haugesund.

NHO LA nylig fram resultatene fra norgesmesterskapet der kommunene blir rangert etter attraktivitet og lokal vekstkraft. I rangeringen blir parametre som næringsvariasjon, nyetableringer, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommunal økonomi vurdert. Ikke uventet er det olje-fylkene Rogaland og Møre-og Romsdal som viser størst nedgang med Rogaland på topp med flest kommuner i tilbakegang. Samtidig kan Rogaland glede seg over at Sola fortsatt rager på topp av samtlige kommuner i landet.

I Nord-Rogaland skårer våre to største kommuner, Karmøy og Haugesund, bedre enn Sola på næringsvariasjon og ligger over gjennomsnittet for landet i andelen av sysselsatte i privat sektor. Alle tre har over landsgjennomsnittet arbeidsledighet.

Når det kommer til kompetanseområdet finner vi større forskjeller. Sola har 11,6% av sine sysselsatte med mer enn bachelorutdanning, Haugesund har 7,7%, mens Karmøy har 3,8% i denne kategorien.

Haugesund kommer dårligere ut når det gjelder andel med fagprøver på 65. plass, men med 5,2% mer enn landsgjennomsnittet. Karmøy er her på en 155. plass med 13,5%. Også her skiller Sola seg sterkt ut som nr 2 i landet med 27,6% som har bestått fagprøver i den yrkesaktive befolkningen.

VÅRE TO kampusbyer, Haugesund og Stord skiller seg ikke så mye fra hverandre når det dreier seg om kompetanse: begge har godt over landsgjennomsnittet på andelen med bestått fagprøve og mellom 7

og 8% med mer enn 4 år utdanning. Skillet ligger i andelen med teknisk naturvitenskapelig kompetanse og næringsvariasjon der Stord har mer av den første og Haugesund mer av den andre. Begge deler viktige.

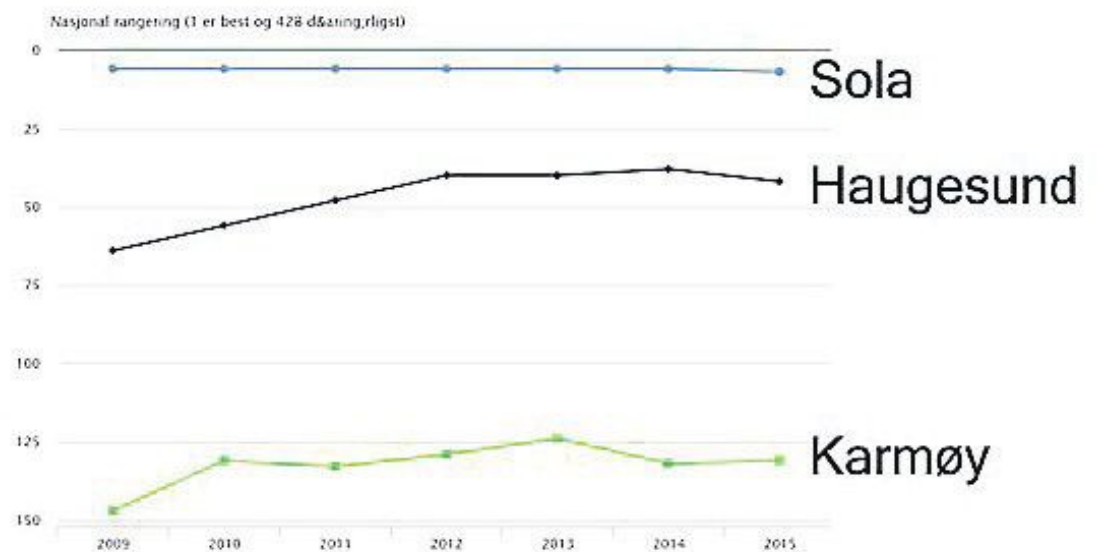
Produktivitetskommisjonen, ledet av professor Jørn Rattsø, la i februar fram utredningen «Ved et vendepunkt: fra ressursøkonomi til kunnskapsøkonomi». Allerede i tittelen signaliseres begrunnelsen for hvorfor det er viktig å ta regionens kompetansesituasjon på alvor. Har vi nok og rett kunnskap og kompetanse for framtiden?

FERDIGE KANDIDATER,

videreutdanning og samarbeidet med næringslivet underveis, er høyskolens aller viktigste kanal for kunnskapsbredning og kunnskapsdeling. Vår oppgave er å gi forskningsbasert utdanning som er relevant. Hvilken kunnskap som er relevant for hver enkelt region ligger i regionenes næringslivspesialisering. Bedrifter som er etablert på forskningsbasert kunnskap med store interne FoU-avdelinger vil ha behov for annen kompetanse enn bedrifter som innoverer på erfaringsbasert kompetanse.

Ved å slå sammen kompetansesemiljøene i Haugesund, Stord, Bergen, Førde og Sogndal til den nye institusjonen Høgskulen på Vestlandet, kan vi bidra med større bredde og dybde innen utdanning og forskning også regionalt. Produktivitetskommisjonen peker spesielt på det relativt lave nivået Norge har av masterkandidater og doktorander. Jeg håper at dette vil gi seg utslag i at Haugesund og Karmøy kan klatre fra henholdsvis 40. og 267. plass i 2020, men helst lenge før.

I EN globalisert verden vil den teoretiske kunnskapen være tilgjengelig samtidig på Haugalandet, i Sunnhordland, Shanghai og i Boston. Kombinasjonen med den praktiske og ofte tause kunnskapen og den teoretiske, er et potensial for innovasjon og verdiskaping som bare kan gjøres lokalt. For

FIGUREN: Endring i nasjonal rangering fra 2009 til 2015 for kommunene Sola, Haugesund og Karmøy der den høyest rangerte har flest sysselsatte med 1-4 år høyere utdanning, naturvitenskapelige, håndverks- og tekniske fag i prosent av sysselsatte. **TALL FRA NHOS KOMMUNE-NM 2016**

å kommunisere resultatene ut i en internasjonal sammenheng er det viktig at bedriftene har evne og kompetanse til å hente inn den nye kunnskapen og bygge den inn i produkter og tjenester. Denne evnen til «å snakke det samme språket» er en vesentlig del av kunnskapsøkonomien og en viktig begrunnelse for mer utdanning.

Dersom en går bak tallene i kommune-NM finner en at kompetansenivået i de to

Det er i konjunkturedgangen vi som region kan miste talenter.

største Rogalands-kommunene i vår region har hatt en fin oppgang fra 2009 (se figur) i kategorien «Sysselsatte med universitets- og høgskoleutdanning 1-4 år, naturvitenskapelige, håndverks- og tekniske fag i prosent av sysselsatte etter arbeidssted». Her ser vi at Sola ligger øverst, om ikke i landet, så definitivt i Rogaland. I

samme periode har HSH utdannet godt over 800 ingeniører og sjøoffiserer. Vi vet at veldig mange av våre kandidater blir arbeidskraft i egen region - både de som er herfra og de som kommer tilreisende.

Regionens næringsattraktivitet, studiebyenes attraktivitet og høyskolens attraktivitet tror jeg henger tett sammen, og i dette samarbeidet ligger det muligheter for utvikling.

Det er i den konjunkturedgangen vi har i dag at vi som region kan miste talenter, kunnskap og kompetansearbeidsplasser. Den korte avstanden fra tegnebrettet til produksjonshall har vært et viktig fortrinn. Jeg håper ikke at vi i neste måling finner en stor nedgang i kategorien med «teknisk og naturvitenskapelig utdanning». Heldigvis har ikke nedgangen i søknaden til disse fagene ved HSH vært så store som vi kunne frykte. Det betyr at ungdommen har optimisme og framtidstro.

DET ER i Norge i dag over 250.000 studenter og vi venter et nytt stort opptak i år. Det er viktig for den enkelte, for samfunnet og for oss som høyskole at studentene oppnår læringsutbyttet de skal ha.

Frafallet fra utdanning på alle aldersnivå er bekymringsfullt og noe vi som samfunn må ta på det dypeste alvor. Ikke bare fordi det gir økt verdiskaping i næringslivet, men fordi vi ønsker en god samfunnsutvikling.

Et tellekant- og finansieringssystem i UH-sektoren basert på «one size fits all» passer ikke nødvendigvis sammen med det regionale behovet og har en annen logikk enn næringslivets. Når vi som høyskole måles på antall patentsøknader som innovasjonsbidrag harmoniserer det dårlig med den regionale spesialiseringen.

Vi vet at vi går inn i en periode der det bare er fantasien som setter en begrensning på den teknologiske utviklingen. Det er i dette perspektivet at det er viktig at kunnskaps- og kompetansenivået økes. Litteraturen viser at en befolkning med høy kompetanse lettere tar i bruk de nye mulighetene IKT tilbyr. Og det er innenfor robotisering og automatisering den største utviklingen skjer; den fjerde industrielle revolusjonen er på full fart, enten vi kaller den industri 4.0 eller shipping 4.0.